

शिशुको जनम पिं उसको जन्म दर्ता जारिदिने दायित्व शिशुको आमा वा बुवा वा परिवारको १८ वर्ष अमेर पुरा भएको कुनै पनि सदस्य - जस्तै हजुर बुवा, हजुर आमा, काका, काकी, मामा, माइजु, फुपू, फुपा आदिको हुन्छ। यी सूचक मध्ये कोहि पनि नभएको अवस्थामा सम्बन्धित बालबालिकाको संरक्षक वा माथवर वा त्यस्तो त्यक्ति नभएमा सम्बन्धित स्थानीय तहको वडा अध्यक्षले आफै सुचक बनि जनमको सूचना दिनु पर्ने दायित्व हुन्छ।

यदि कुनै शिशु वा बालबालिकालाई कसैले धर्म पत्र वा पत्री लिएको छ भने, सो बालबालिकालाई धर्मपुत्र वा पुत्री लिने पति पत्नीले सम्बन्धित निकायमा गई त्यस्तो बालबालिकाको जन्म दर्ता अनिवार्य राराऔं। यसो जर्नाले शिश वा बालबालिका बालिञा भै नागरिकता लिने बखतमा **अनुलाई आइला**ञन सक्ने कानुनी तथा प्रशासनिक समस्याहरूबाट बचाउन सजिलो हुन्छ।

 C

जन्मको सूचना, शिशुको जनम भएको ३५ दिन भित्रै जन्मञ्चान अथवा आमा वा बबाको स्थानीय ठेगानाको र्गानीय पित्रकाधिकारीको कार्यालयमा गई कानुन बमोजिमको सुचकले सुचना दिनु पर्ने हुन्छ। याद राख्नुस, यदि शिशु जन्मेको ३५ दिन पिं जन्म दुर्ता गर्दा रु २०० बिलम्ब शुल्क तिरी दुर्ता गर्नु पर्ने हुन्छ।

C

कुनै बालबालिकाको जनमदर्ता जर्न समस्या भईरहेको छ भने नि:शुल्क कानुनी सल्लाह परामर्शको लाजि CAPN को फेसबुक पेजमा म्यासेज जर्न सक्नु हुन्छ।

याद राख्नुहोस्, हरेक बालबालिकाको जनम दर्ताको अधिकार नेपालको संविधानले मौलिक हकको रूपमा सुनिश्चित गरेको छ। मौलिक हकको उल्लंघन अक्षम्य हन्छ।

 C

शिशु जन्मना साथ उसलाई उसको नाम र पहिचान सहितको जन्म दर्ताको हक, स्याहार सुसारको हक र सुरिक्षत वातावरणमा हर्कन पाउने हकको सुनिश्चित <u> गर्ने दायित्व परिवार, समाज</u> र सरकारको पनि हो। राष्ट्रको उन्नत भविश्य हाम्रा बालबालिकाहरू नै हुन्। उनीहरूको समयमा नै जनम दुर्ता ञारिदिंदा भविश्यमा पर्न सक्ने धेरै कठिनाईहरूबाट बच्न सकिन्छ र उनीहरूको प्रગतिको बाटो सहज हुन सक्छ।

 \mathcal{C}

C

के तपाईंलाई थाहा छ? जन्मदर्ताको प्रक्रिया क्रिपिनि क्राक्रितो हैन? परिवारको कुनै सदस्यले सचक भई नि:शलक प्राप्त **जर्ने फारम भरि तुरन्तै वहा** कार्यालयमा गर्ड दर्ता गर्न सक्नु हुन्छ। याद राखनुहोस् हरेक बालबालिकाको जन्मदर्ता नेपालको संविधानले मौलिक हकको रुपमा सुनिश्चित गरेको रु। कुनै बालबालिकाको जन्मदर्ता ञर्न समस्या भईरहेको छ भने नि:शुल्क कानुनी सल्लाह परामर्श ार्न (CAPN) को फेसबक पेजमा म्यासेज गर्न सक्नु हुन्छ।

समाज अगाडि बढन र प्रातिशिल रहन समाजका सदस्यहरूले आउने पिढीको लागि स्वस्थ वातावरण दिन सक्न पर्छ। स्वस्थ वातावरण तयार पार्ने एउटा आऱ्याम भनेको दस्तावेजिकरण पनि हो। व्यक्तिगत दस्तावेजिकरणले समाजको विभिन्न महत्वपूर्ण पाटोहरू समेटेको हुन्छ। जन्म पिकको पिहलो दस्तावेजिकरण भनेको नै जनमदर्ता हो। त्यसैले हरेक बालबालिकाहरूको जनमदर्ता जारौं।

C

जन्मदर्ता जाराउँदा. आमा र बुवाको विवाह दर्ता आवश्यक दस्तावेज होडन । त्यसैले. बालविवाह जस्तो स्वतः बदर हुने विवाहको परिणामबाट जिनस्का शिशुको जन्मदर्ता ार्न कुनै पनि कानुनी बाधा अडचन धैन। सो बालकको आमा वा बुवा वा परिवारको जो ९८ वर्ष पुरा भएको जुनै परिवारको सदस्यले जन्मको सूचना दिन सक्दर्छ।

सम्बन्ध विच्छेद भई आमाको स्थायी ठेञाना फरक भएको अवस्थामा. आमासँग रहने छोराछोरीको जन्मदर्ता गर्न स्थायी ठेञाना भएको स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालयमा सूचना दिन सकिन्छ। तर, बुवा तर्फको स्थानीय तहमा दर्ता नुभएको प्रमाण भने यकिन गर्नु पर्ने हुन्छ।

 \mathcal{C}

यदि नेपाली नागरिकबाट शिशुको जन्म नेपाल बाहिर भएको अवस्थामा, त्यस्तो शिशुको आमा वा बवा वा परिवारको १८ वर्ष पुञेको कुनै पनि सदस्यले जनम भएको ३५ दिन भित्र सो विदेशको नेपाली नियोगमा सूचना दिनु पर्ने दायित्व हुन्छ। वा सो नेपाली नाञारिकले नेपाल फर्केको ३५ दिन भित्र स्थानीय पनिजकधिकारीको कार्यालयमा गई सुचना दिंदा पनि हुन्छ।

पितृत्व ठेगान नलागेको र एकल महिलाले जनमाएको बालबालिकाको जनम, आमा स्वंचले आफ्नै थर र स्थायी ठेगाना रासी दर्ता गर्न सिकन्छ। विवाह अधिनै जिनस्को बालबालिकाको हकमा भने विवाह हुनु अधि आमाको जुन थर थियो, त्यहि थर रासी हालको स्थायी ठेगानामा जनमदर्ता गर्नु पर्ने हुन्छ।

C

यदी कुनै शिशु वा बालबालिकाको जन्म यौनिक हिंसा जस्तै जवरजस्ती करणी वा हाड नाता करणीबाट भएको छ भने नेपालको काननले कनै भेदभाव नगरी ची बालबालिकाको आमाको नामबाट जन्मदर्ता गर्न सनिश्चित गरेको छ। यदी यस्तो अवस्थामा भेदभावको कारणले जनमदर्ता हुन सकेन भने यसको उजुरी समेत गर्न सकिन्छ। फेरी पनि याद राखौं, शिशु वा बालबालिका भनेका शान्ती क्षेत्र हुन्। जन्मदर्ता सबै शिशु वा बालबालिकाको मौलिक अधिकार हो।

0

